परिशिष्टे

परिशिष्टे

१) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांच्या मूल्यमापनाची सद्यस्थिती पाहण्यासाठी शिक्षकांसाठी प्रश्नावली

२) शिक्षक मुलाखतीचे प्रश्न. भाषण क्षेत्राचे मूल्यमापन करताना येणाऱ्या अडचणीसंबंधीचे प्रश्न.

३) पडताळा सूची परीक्षणासाठी निवडलेल्या १५ शाळा.

४) दहा तज्ज्ञ व्यक्तींची यादी.

५) मुलाखत घेतलेल्या शिक्षकांची यादी.

६) अंतिम पडताळा सूचीतील मुख्य क्षमता व उपक्षमता विधाने श्रेणी व गुणांसह.

परिशिष्ट - १

भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांच्या मूल्यमापनाची सद्यस्थिती

पाहण्यासाठी शिक्षकांची प्रश्नावली

१) मराठी विषयाचे क्षमताधिष्ठित मूल्यमापन करता का ?

होय / नाही.

२) मातृभाषा विषयात केवळ बढती देण्यासाठीच तोंडी परीक्षेतील गुणांचा उपयोग करता का ?

होय / नाही.

३) या क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन करताना विद्यार्थ्यांचे वर्षभर निरीक्षण करता का ?

होय / नाही.

४) एका क्षमता चाचणीचे वेळी भाषण क्षेत्रांतर्गत जास्तीत जास्त किती क्षमतांचे मूल्यमापन करता ?

एक / दोन / तीन / चार

५) क्षमताधिष्ठित मूल्यमापन करताना मूल्यमापनाची कोणती साधने वापरता ?

लेखी / तोंडी / प्रात्यक्षिक

६) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन करता काय ?

होय / नाही.

७) तोंडी परीक्षेसाठी असलेल्या २०% गुणांपैकी भाषण क्षेत्रासाठी किती टक्के महत्वांश देता ?

५% / १०% / १५%

८) क्षमताधिष्ठित प्रश्नपत्रिका कोण तयार करते ?

स्वत: / संस्थेच्या / बाजारात उपलब्ध असलेल्या.

९) प्रश्नपत्रिकेसोबत उत्तरसूची तयार केली जाते का ?

होय / नाही.

१०) प्रश्नपत्रिकेसोबत गुणदान योजना तयार करता का ?

होय / नाही.

११) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन करताना विद्यार्थ्यांच्या मिळालेल्या गुणांची लेखी नोंद ठेवता का ?

होय / नाही.

१२) भाषण क्षेत्रांतर्गत प्रत्येक क्षमतेचे मूल्यमापन होण्यासाठी दक्षता घेता का ?

होय / नाही.

१३) निश्चित केलेल्या क्षमतांचे मूल्यमापन करताना वेळ निश्चित ठरविता का ?

होय / नाही.

१४) निश्चित केलेल्या क्षमतांचे मूल्यमापन निर्धारित वेळेत पूर्ण करता का ?

होय / नाही.

१५) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन कसे करता ?

वैयक्तिक / सामुहिक.

परिशिष्ट - २

शिक्षक मुलाखतीचे प्रश्न

भाषण क्षेत्राचे मूल्यमापन करताना येणाऱ्या अडचणी संबंधीचे प्रश्न

१) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे क्षमताधिष्ठित मूल्यमापन केले जाते काय ?

२) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन करण्यासाठी कोणती साधने वापरता ?

३) या क्षेत्राचे मूल्यमापन करण्यासाठी मूल्यमापन साधन / प्रश्नपत्रिका स्वत: तयार करता का ?

४) तोंडी परीक्षेसाठी असलेल्या २०% गुणांपैकी भाषण क्षेत्रासाठी किती टक्के महत्वांश देता ?

५) मूल्यमापन करत असताना गुणांच्या नोंदी कशा ठेवता ?

६) क्षमता चाचणीसाठी - तोंडी परीक्षेसाठी किती तासिका वापरतात ?

७) वार्षिक परीक्षेसाठी - तोंडी परीक्षेसाठी किती तासिका देता ?

८) निर्धारित वेळेत परीक्षेचे मूल्यमापन पूर्ण होते का ?

९) प्रश्नपत्रिकेसोबत उत्तरसूची तयार करता का ?

१०) परीक्षा सुरु असताना उत्तरसूचीचा वापर करता का ?

११) भाषण क्षेत्रांतर्गत क्षमतांचे मूल्यमापन करताना गुणनोंद तक्ते तयार करता का ?

परिशिष्ट - ३

पडताळा सूची परीक्षणासाठी निवडलेल्या १५ शाळा

१) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, कृष्णानगर.

२) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, खावली.

३) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, महागाव.

४) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, फडतरवाडी.

५) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, वर्णे.

६) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, अंगापूर.

७) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, तासगाव.

८) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, परमाळे.

९) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, खडगाव.

१०) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, कुस बु ॥

११) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, परळी.

१२) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, गोळीबार मैदान.

१३) बापूसो चिपळूणकर प्राथमिक शाळा, सातारा.

१४) आबासाहेब चिरमुले प्राथमिक शाळा, सातारा.

१५) गोकुळ प्राथमिक शाळा, कृष्णानगर.

परिशिष्ट - ४

दहा तज्ज्ञ व्यक्तींची यादी

	शिक्षकांचे / अधिकाऱ्यांचे नांव	शाळेचे / कार्यालयाचे नांव
१)	राजेंद्र कणसे	जि. प. प्राथमिक शाळा, फडतरवाडी.
२)	जयमाला जाधव	जि. प. प्राथमिक शाळा, शहापूर.
३)	सी. एस. शिंदे	इंग्लिश स्कूल, पाडळी - निनाम.
४)	जे. ए. पाटील	सी.आर.के.जी.के महाराष्ट्र विद्यालय, अतीत.
५)	जे. एस. कंजळे	अपशिंगे हायस्कूल.
६)	एम. व्ही. पाटील	छत्रपती संभाजी विद्यालय, लिंब.
७)	आर. एन. स्वामी	इंग्लिश स्कूल, पाडळी, निनाम.
८)	जे. एस. जंगम	गटशिक्षणाधिकारी, पं. स. फलटण.
९)	एच. एल. जाधव	उपशिक्षणाधिकारी, जि. प., सातारा
१०)	ए. एस. बाचल	विस्तार अधिकारी, पं. स., सातारा.

परिशिष्ट - ५

मुलाखत घेतलेल्या शिक्षकांची यादी

१)	राजेंद्र गायकवाड	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, क्षेत्रमाहुली.
२)	संगिता कदम	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, खावली.
३)	योजना चव्हाण	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, महागाव
४)	सुनंदा कणसे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, खेड.
५)	भारती गोसावी	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, कोडोली.
६)	भारती बर्गे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, चिंचणेर.
७)	मंगल रसाळ	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, कारी.
८)	राजश्री हिंगणे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, गजवडी.
९)	कांता जाधव	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, अतित.
१०)	विद्या देवकर	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, संगममाहुली.
११)	प्रकाश जाधव	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, परमाळे.
१२)	जयमाला जाधव	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, शहापूर.
१३)	निलिमा कांबळे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, खोकडवाडी.
१४)	सुनिता भस्मे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, लिंब.
१५)	उत्तम निगडे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, अंगापूर.
१६)	राजेंद्र कणसे	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, फडतरवाडी.
१७)	सुनील परदेशी	-	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, गोडोली.

१८) छाया जगताप - जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, अष्टे पुनर्वसन.

१९) प्रदीप जाधव - जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, काशीळ.

२०) सुनिता शेडगे - जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, चिंचणेर स. निंब

२१) नलिनी पाटील - बापूसो चिपळूणकर प्राथमिक शाळा, सातारा

२२) दिपाली खरात - बापूसो चिपळूणकर प्राथमिक शाळा, सातारा.

२३) लीला माजगांवकर - नवीन मराठी शाळा, सातारा.

२४) सुनिता पोळ - आबासाहेब चिरमुले प्राथमिक शाळा, सातारा.

२५) शर्मिला चोरगे - आबासाहेब चिरमुले प्राथमिक शाळा, सातारा.

परिशिष्ट - ६

अंतिम पडताळा सूचीतील मुख्य क्षमता व उपक्षमता विधाने, श्रेणी व गुणांसह

३.१) मुख्य क्षमता – सहजपणे न अडखळता बोलता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	दिलेल्या विषयावर बोलतो.						
२)	आत्मविश्वासपूर्वक बोलतो.						
३)	दोन शब्दांत योग्य अंतर ठेवून बोलतो.						
४)	दोन वाक्यात योग्य अंतर ठेवून बोलतो.						
५)	मुर्धन्य, तालव्य, दंततालव्य इ. उच्चार योग्य पद्धतीने उच्चारतो.						
६)	बोलताना विरामचिन्हांची दखल घेतो.						
७)	अर्थपूर्ण वाक्यरचना करुन बोलतो.						
८)	वाक्यांमधील सहसंबंध लक्षात घेऊन बोलतो.						
९)	न अडखळता सहजपणे बोलतो.						

३.२ मुख्य क्षमता - पाठ्यपुस्तकातील व्यक्तींचा परिचय सांगता येणे

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	पाठ्यपुस्तकातील व्यक्तीचा परिचय सांगतो.						
२)	व्यक्तीच्या स्वभावातील बारकावे सांगतो.						
३)	व्यक्तीची अवतरणातील वाक्ये सांगतो.						
४)	मोजक्या व सुस्पष्ट शब्दात व्यक्तीचे वर्णन करतो.						
५)	व्यक्तीच्या जीवनातील प्रसंग सविस्तरपणे सांगतो.						

३.३) मुख्य क्षमता - चित्रवर्णन करता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	चित्राचे वर्णन करतो.						
२)	चित्रातील बारकावे टिपण्याचा प्रयत्न करतो.						
३)	चित्रातील व्यक्तीच्या / प्राण्याच्या चेहऱ्यावरील भाव स्पष्ट करतो.						
४)	चित्रातील प्रसंगाचे / परिस्थितीचे / परिसराचे वर्णन करतो.						
५)	चित्राचा एकत्रित परिणाम / शीर्षक सांगतो.						

३.४ मुख्यक्षमता – दैनंदिन जीवनातील घटना / प्रसंगाचे वर्णन करणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	दैनंदिन जीवनातील घटना / प्रसंगाचे वर्णन करतो.						
२)	मोजक्या शब्दात घटना / प्रसंग समूर्त स्वरुपात उभा करतो.						
३)	प्रसंगानुरुप शब्दांची निवड करतो.						
४)	इतरांना समजेल अशा पद्धतीने प्रसंग वर्णन करतो.						
५)	स्पष्ट व परिणामकारकपणे बोलतो.						
६)	प्रसंग / घटनेचा परिणाम सांगतो.						

३.५ मुख्य क्षमता – नाट्य सादर करता येणे (नाट्यीकरण)

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	योग्य पद्धतीने शब्दफेक करतो.						
२)	पात्रांच्या भावना परिणामकारकपणे व्यक्त करतो.						
३)	बोलताना स्पष्ट व शुद्ध उच्चार करतो.						
४)	स्वराघात, आरोह-अवरोह, व अभिव्यक्ती यांचा मेळ साधून बोलतो.						
५)	पात्रांशी समरस होऊन नाट्य सादर करतो.						
६)	हावभावयुक्त बोलतो.						
७)	आत्मविश्वासपूर्वक व प्रभावीपणे संवाद बोलतो.						
८)	संवादातील वाक्यांचा एकमेकांशी असलेला अनुबंध लक्षात घेऊन बोलतो.						

३.६ मुख्य क्षमता – गोष्ट सांगता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	साभिनय गोष्ट सांगतो.						
२)	गोष्ट सभाधीटपणे सांगतो.						
३)	गोष्टीतील घटना / प्रसंग योग्य क्रमाने सांगतो.						
४)	प्रसंगाच्या क्रमातील सहसंबंध लक्षात घेऊन गोष्ट सांगतो.						
५)	आवाजाची योग्य उंची ठेवून बोलतो.						
६)	उत्स्फूर्तपणे गोष्ट सांगतो.						
७)	वाक्यातील उपवाक्यांचा एकमेकांशी मेळ साधून बोलतो.						
८)	गोष्ट परिणामकारक होईल अशा पद्धतीने सांगतो.						
९)	गोष्टीचे तात्पर्य / बोध सांगतो.						
१०)	गोष्टीचे शीर्षक सांगतो.						

३.७ मुख्य क्षमता – सोप्या विषयावर बोलता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	दिलेल्या विषयावर ८ ते १० वाक्यात बांलतो.						
२)	आत्मविश्वासपूर्वक व विचारपूर्वक विषय प्रतिपादन करतो.						
३)	व्यासपीठावर निर्भिडपणे बोलतो.						
४)	आपले विचार सुसंगतपणे मांडतो.						
५)	आशयानुरुप शब्दांची निवड करतो.						
६)	अर्थपूर्ण वाक्यरचना करतो.						
७)	शुध्द भाषेत आपले विचार मांडतो.						
८)	बोलतेवेळी चेहऱ्यावर योग्य हावभाव करतो.						
९)	योग्य हातवारे करुन बोलतो.						

३.८ मुख्य क्षमता – कठीण शब्द, वाक्प्रचार, म्हणी इ. चे अर्थस्पष्टीकरण करता येते.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	पाठ्यपुस्तकात येणाऱ्या शब्दाचा व्यवहारातील अर्थ सांगतो.						
२)	पाठ्यपुस्तकातील वाक्प्रचार, कठीण शब्द, म्हणी इ. चे संदर्भाने येणारे अर्थ सांगतो.						
३)	शब्द, वाक्प्रचार इ. चा वाक्यात उपयोग करतो.						
४)	सारख्या दिसणाऱ्या दोन शब्दाच्या अर्थातील सूक्ष्म फरक सांगतो.						

३.९ मुख्य क्षमता – सोप्या विषयावरील वर्गचर्चेत भाग घेता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	वर्गचर्चेत सहभागी होतो.						
२)	वर्गचर्चेत स्वत:चे मत प्रभावीपणे मांडतो.						
३)	वर्गचर्चेत इतरांचे मुद्दे शांतपणे ऐकून घेतो.						
४)	विषयाला अनुरुप बोलतो.						
५)	चर्चेतील मुद्दे विचारपूर्वक मांडतो.						
६)	स्वत:ची योग्य मते स्वीकारण्यास इत्रांना प्रवृत्त करतो.						
७)	इतरांच्या विषयानुकूल मुद्द्यांशी सहमत होतो.						
८)	स्वत:ची मते निर्भिडपणे मांडतो.						
९)	इतरांचे बोलणे अवधानपूर्वक ऐकतो.						
१०)	ऐकलेल्या बोलण्याबाबत तत्पर प्रतिसाद देतो.						
११)	इतरांच्या मताचा आदर करतो.						
१२)	चर्चेत इतरांनाही बोलण्याची संधी देतो.						
१३)	चर्चेत योग्य वेळीच बोलतो.						

३.१० मुख्य क्षमता – औपचारिक / अनौपचारिक स्वरुपाचे संभाषण करता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	विचारलेल्या प्रश्नांचा नेमका अर्थ समजून घेतो.						
२)	विचारलेल्या प्रश्नांची समजपूर्णक पूर्ण वाक्यात उत्तरे देतो.						
३)	स्वयंस्फूर्तपणे समर्पक प्रश्न विचारतो.						
४)	बालसभा, सांस्कृतिक कार्यक्रम इ. मध्ये उत्स्फूर्तपणे बोलतो.						
५)	प्रसंगाला उचित असे बोलतो.						
६)	शिक्षक, वरिष्ठ (थोरांशी) इ. शी आदराने बोलतो.						
७)	स्वत: वाचलेल्या / ऐकलेल्या / अनुभवलेल्या बाबीइतरांना सांगतो.						

३.११ मुख्य क्षमता – अपरिचित वस्तूंचे व पदार्थांचे वर्णन करता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	अपरिचित वस्तूंचे व पदार्थांचे वर्णन क रताना दिलेले काही मुद्दे लक्षात घेऊन बोलतो.						
२)	प्रत्यक्ष वस्तू, पदार्थ असलेल्या चित्राचे निरीक्षण करुन बोलतो.						
३)	प्रत्यक्ष वस्तू, पदार्थाचे आठ ते दहा वाक्यात वर्णन करतो.						
४)	प्रत्यक्ष वस्तू, पदार्थाचे वर्णन करताना स्वत:च्या पूर्वानुभवाचा उपयोग करतो.						
५)	अपरिचित वस्तू, पदार्थाचे वर्णन करताना शिक्षकांची मदत घेतो.						
६)	वर्णन करताना चौकस बुध्दीने माहिती मिळविण्याचा प्रयत्न करतो.						

३.१२ मुख्य क्षमता – कविता, गाणी योग्य प्रकारे सादर करता येणे.

अ.नं.	उपक्षमता विधाने	श्रेणी	अत्युकृष्ट	उत्कृष्ट	चांगला	साधारण	साधारण पेक्षा कमी
		गुण	५	४	३	२	१
१)	कविता व गाण्याच्या ध्वनिफिती ऐकून सादरीकरण करतो.						
२)	कविता, गाणी सामुहिकरित्या गातो.						
३)	कविता, गाणी वैयक्तिकरित्या गातो.						
४)	गेयता, स्वराघात इ. ([illegible]) बाबी लक्षात घेऊन कविता, गाणी गातो.						
५)	कविता, गाणी सादर करताना आशयानुरुप अभिनय करतो.						
६)	आरोह-अवरोह लक्षात घेऊन कविता, गाणी गातो.						
७)	कविता, गाणी-पाठांतर स्पर्धेत सहभागी होतो.						